

Sprogindsats i områdeinstitution Bagsværd

Indledende forord

Sproglig udvikling er en personlig sag og en social sag. Når børn begynder at udvikle sprog, bliver sproget deres eget og bliver en del af deres identitet. Med sproget forstår de verden, og med sproget bliver de en del af det sociale fællesskab, der med tiden bliver deres springbræt til verden.

Derfor er udvikling af sproglige kompetencer noget helt centralt i barnets udvikling. Sprog kommer til udtryk på mange måder i barnets nære verden: Kroppssprog; gestik, det talte sprog, det skriftsproglige, tal og symboler.

For at kunne være med i de fællesskaber der skabes i kommunikation med andre, er tilegnelse af alsidige sproglige og kommunikative kompetencer vigtigt.

Vi ved fra forskningen at børn der møder skolen med stærke sproglige kompetencer, klarer sig bedst. Børn med svage sproglige kompetencer har et mere usikkert fundament, der gør det sværere at bygge ovenpå. Alle børn i dagtilbud skal derfor tilbydes et læringsmiljø der understøtter udviklingen af brede sproglige og kommunikative kompetencer.

At arbejde med f.eks., fagte-sange, rim og remser, samtale færdigheder, fonologi, mål ord og at lege med børneskrift skal derfor ses som en del af en sammenhængende sproglig indsats, der er med til at sikre børn et sprog at begribe verden med, et sprog til at udtrykke sig med og et sprog til at blive en del af verden med.

Således inddrager vi i den samlede sproglige indsats i Områdeinstitution Bagsværd viden og begreber fra et bredt felt af forskning, hvad angår sprogstimulering, sprogtilegnelse og tidlig litteracy. Vi arbejder ud fra en forståelse af sprog som det talte sprog og samtale (sprogstimulering og sprogtilegnelse), men også ud fra en forståelse af sprog som kulturelle redskaber til deltagelse i kommunikative sammenhænge (Tidlig litteracy).

Vi arbejder med det sproglige læringsmiljø som et læringsmiljø med rum for samtaler, leg, målrettede aktiviteter og kreative processer, der alt sammen er med til at understøtte udviklingen af brede sproglige kompetencer hos børnene.

Det kræver stor respekt og empati hos det pædagogiske personale at vurdere, hvilke lege og aktiviteter, på hvilke tidspunkter, og i hvilke sammenhænge der kan og bør arbejdes med udvidelse af sproglige læringskontekster. Det centrale er barnets motivation og egen meningsskabelse i de forskellige sammenhænge som barnet indgår i. Den voksnes tilgang skal kendetegnes ved at være kreativ, fantasifuld, åben, vejledende, støttende og med bevidsthed om hvordan sprog inddrages som en naturlig del af barnets hverdag i børnehuset.

Overordnede rammer for Områdeinstitution Bagsværd sprogingdsats

I Gladsaxe arbejder alle ud fra en fælles sprogstrategi. Elementerne i sprogstrategien og de lokale indsatser for Områdeinstitution Bagsværd fremgår i nedenstående beskrivelse.

De overordnede mål for læreplanstemaet sprog (Dagtilbudsloven § 6 og 7; Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold):

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Det sproglige læringsmiljø (uddrag af sprogstrategien i Gladsaxe):

- Personalet skal sikre udvikling og indretning af det pædagogiske læringsmiljø, der understøtter børns sproglige udvikling.
- Det pædagogiske personale er sproglige rollemodeller for børn.
- Personalet skal kende til og anvende fælles metoder og strategier, der støtter børns sproglige udvikling.
- Der skal kontinuerligt evalueres på det sproglige læringsmiljø, så der er en fortsat opmærksomhed på børnenes progression i den sproglige udvikling.
- I børnehuset arbejdes der med det pædagogiske personales mindset. Det er vigtigt, at alle omkring barnet, har en forståelse for betydningen af at være sproglig rollemodel.
- Områderne har en opmærksomhed på, at det pædagogiske personale taler et rigt, nuanceret og godt dansk sprog, særligt i 0 – 3 års grupperne.

Fælles ansvar for barnets sproglige udvikling betyder

- Vi taler, med forældre, om sprogets betydning, ved modtagelsen af barnet i børnehuset.
- Børnehuset formidler viden om og betydningen af barnets sproglige udvikling til forældre.
- Når børn har sproglige udfordringer, skaber børnehusene mulighed for, at forældre kan få viden fra og mødes med andre (ex. flersprogspædagog, tale – og hørekonsulent m.fl.) for at få fælles læring om børns sproglige udvikling.

Tværfagligt samarbejde

- Sprogspædagogen har et tæt samarbejde med områdets flersprogspædagoger, talehøre konsulenter og flersprogsvejledere.
- Ved intensiverede modtagelsesforløb i børnehusene italesættes vigtigheden af børns sproglige udvikling, hvor det vurderes at være relevant.
- Dialogiske processer omkring sprogarbejdet afsøges og tænkes ind i tværfaglige fora. Eksempelvis distriktsteam, bibliotekerne og pædagogisk kontinuitet. For at understøtte et 0 – 18 års perspektiv i barnets sproglige udvikling.

Sådan arbejder vi med sprog i område Bagsværd

Alle pædagogiske personaler i Områdeinstitution Bagsværd er læremestre for børns sprogtilegnelse, og fokuserer derfor på en tryk og varm relation til børnene. En tryk relation er fundamentet for et nært samspil, der muliggør børns sproglige og kommunikative erfaringsdannelse og læring. Børns sprogindlæring foregår efter et givet mønster, og selv om børns udvikling ikke følger dette mønster helt planmæssigt, er det vigtigt for medarbejdere at vide, hvilke understøttende sprogstrategier og metoder der med fordel kan fremme læring på forskellige niveauer i børns læringsfaser. Det er derfor nødvendigt at alle som udgangspunkt har en grundlæggende viden og tilgang til arbejdet med sproglige læringsmiljøer af høj kvalitet.

Vi arbejder I Områdeinstitution Bagsværd bl.a. ud fra følgende litteratur og materialer, som tilsammen giver et godt fundament for arbejdet med at udvikle sprogmiljøer af høj kvalitet.

- Det ved vi om – Sprogstimulering i dagtilbud, Forlag Dafolo
- Understøttende sprogstrategier <https://emu.dk/dagtilbud/forskning-og-viden/samtaler-i-hverdagen>
- Dialogisk læsning – Stig Broström, Jette Løntoft og Kristine Jensen, Forlag Dafolo
- Mere end ABC – Tidlig litteracy i dagtilbud – Elaine Weitzman og Janice Greenberg, Forlag Dafolo
- Filmklip som forklarer litteracy -begrebet <https://vimeo.com/104697597> og <https://kp.23video.com/video/20506942/sprog-og-literacy-i-hverdagens-rutiner>
- Sproghistorier, en alsidig litteracy-pædagogik i børnehave, SFO og Indskoling – Anders Skriver Jensen og Stig Broström, Forlag Dafolo
- Materiale til den lovpligtige sprogvurdering samt materialet Alle MED og TRAS (tidlig sprogregistrering)

Desuden anvendes læringsbibliotekets metoder, ideer og inspiration aktivt i praksis.

Ovenstående viden tilegnes dels gennem litteraturlæsning og kompetencegivende oplæg.

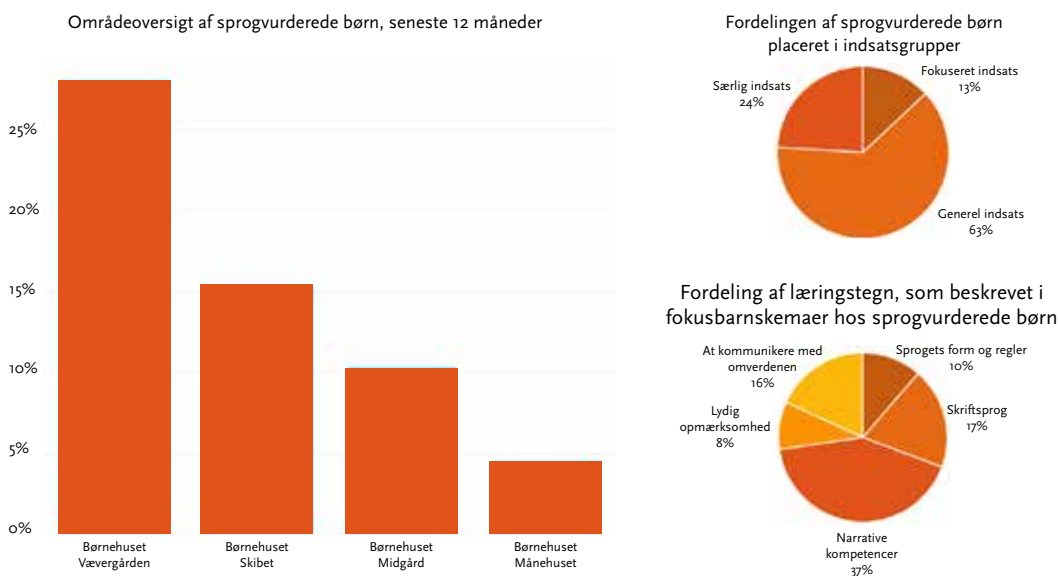
Evaluering af den sproglige indsats

Den tidlige sprogtilegnelse og litteracy er vigtig for børns senere læring i skolen. Via udforskning af verden og samvær med andre mennesker tilegner børn sig gennem hele barndommen en række kompetencer der gør det muligt for dem at deltage i sociale fællesskaber og forstå sig selv og den verden de er en del af. Disse kompetencer udgør samtidig fundamentet for senere livsmuligheder. Det skyldes at både personlige, sociale, kognitive og sproglige kompetencer grundlægges tidligt i livet og spiller en stor rolle for senere uddannelses – og jobmuligheder.

Samtidig er barndommen det tidspunkt hvor det er allernemtest at understøtte udviklingen. Vi ved fra forskningen, at børn der møder skolen med stærke sproglige kompetencer, klarer sig bedst. Børn med svage sproglige kompetencer har et mere usikkert sprogligt fundament, der gør det svære for barnet at bygge ny læring ovenpå. Vi ved fra et nyere langtidsstudie som har sammenlignet ordforrådsudvikling hos 2-120 børn da de var mellem 16 og 30 måneder gamle med børns senere resultater i nationale læsetest i 6. kl. vidste, at størstedelen af de børn der havde et lille ordforråd i de tidlige år, lå under middel i læsning i 6. klasse, hvilket dokumenterer at børn med tidlige sproglige forsinkelser har øget risiko for læseproblemer senere (Bleses, Makransky, Dale, Højen, Aktük Ari og Vach).

I de professionelle læringsfællesskaber i Områdeinstitution Bagsværd inddrages data (både kvalitative og kvantitative) systematisk i evalueringsøjemed. Data er vores redskab til faglige refleksioner, videndeling og sparring på vores fælles fokus – at understøtte et sprogligt læringsmiljø af høj kvalitet.

Eksempel på data – områdets sprogvurdering februar 2020

Opnåelsesmål

Sproglige læringsmiljøer af høj kvalitet øger børns brede sproglige og kommunikative kompetencer, som har stor betydning for deres chancelighed til at begå sig i sociale og faglige fællesskaber i barndommen, ungdommen og senere i voksenlivet.

Vi skal derfor have særlig opmærksomhed på den sproglige kapacitet og kvalitet i det enkelte børnehus i område Bagsværd ved følgende indsats:

At minimere antallet af børn som placerer sig i særlig eller fokuseret indsats ved at ændre og justere på praksis for arbejdet med sprog, - dels ved større videndeling, nye metoder (sprog historier) ændre ved organisering og antallet på sprog pædagoger.

Ydermere vil materialet "Alle MED" og TRAS (tidlig sprogregistrering) blive implementeret i vuggestuerne og sprogvurderingerne gennemføres af pædagogen fra barnets gruppe og implementering af metoden.

Indsatsen kræver kompetenceudvikling af alle medarbejdere – gennem fælles litteratur og ved fælles kompetencegivende oplæg.

Stræbelsesmål

Den børnepædagogiske hjørneste

Alle børn skal føle sig set, hørt og lyttet til så barnet får følelsen af at være betydningsfuld i kommunikationen. Hermed udvikles glæden og lysten ved at kommunikere. Og barnet opnår brede erfaringer med at kommunikere gennem forskellige udtryksformer, sprogliggøre tanker, behov og ideer, som det kan anvende i leg og sociale fællesskaber.

Den voksenpædagogiske hjørneste

Det pædagogiske personale

- Arbejder ud fra en forskningsinformeret tilgang til børns tidlige sprogtilegnelse og udvikling af literacy kompetencer, med et aktivt og nuanceret sprogbrug og udtryksformer målrettet barnets nærmeste udviklingszone.
- Bruger sig selv aktivt som den gode sproglige rollemodel.
- Griber respektfuldt og empatisk momenter i barnets leg og øvrige aktiviteter til at understøtte barnets sprog/literacy kompetencer ved at gå foran, bagved, ved siden af og er aktivt deltagende.
- Tilrettelægger læringszoner som understøtter leg og aktiviteter med sprog og tidlig literacy.
- Arbejder systematisk i samarbejdet med forældrene om barnets læringsområder og læringsmål, - og udvider ved behov samarbejdet med forældre og tværfaglige samarbejdspartnere.
- Det pædagogiske personale arbejder systematisk med fokus på sprog i arbejdet med DAP rammens skemaer.

Hjørnesten for forældresamarbejde

Forældrene oplever at:

- De bliver inddraget og lyttet til, i forhold til deres oplevelser omkring deres barns sproglige udvikling, trivsel og læring. De inddrages aktivt i barnets læringsmål og i dialog afstemmes ressourcemæssige forudsætninger for hvordan forældrene bedst understøtter barnets sproglige udvikling og læring i hjemmet.
- Det pædagogiske personale videndeler og vejleder i betydningen af at være en god sproglig rollemodel.
- De har mulighed for at få indsigt i litteratur og metoder der arbejdes ud fra i børnehuset.

Hjørnesten for ledelse og organisering

Når dygtige ledere stiller meget konkrete krav til det faglige niveau og ikke nøjes med at tegne stregerne for nogle overordnede målsætninger, så skaber det både mere tilfredse medarbejdere og en sund faglig udvikling af kerneydelsen (citat Søren Voxsted lektor ved Institut for Ledelse og Virksomhedsstrategi på Syddansk Universitet).

Vi arbejder med Faglig ledelse og systematisering af det sproglige læringsmiljø ved at:

- Facilitere og udvikle de professionelle læringsfællesskaber. Herunder have en særlig opmærksomhed på medarbejderen tilgang til og brug af data (ex. sprogvurderingens resultater, DAP-skemaer, sproghistorier, observationer etc.). Og sætte data ind i en forandringsteoretisk ramme og forståelse.
- Have vedvarende fokus på den strukturelle og processuelle kvalitet som forudsætter resultat kvaliteten. For eksempel have fokus på, hvilke ledelsesmæssige greb der skal til, for at vi minimerer andelen af børn i særlig eller fokuseret indsats.
- Arbejde målrettet med kompetenceudvikling af alle medarbejdere: Basisviden om sprogtilegnelse for alle medarbejdere og eftervidereuddannelse af sprogpedagoger.
- Evaluere systematisk med klart formål og med fokus på at skabe tydelig sammenhæng mellem det sproglige læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Inddrage tværfaglige samarbejdspartnere.

Områdets sprogpædagoger understøtter de fire hjørneste ved at:

- Arbejde ud fra et fælles pædagogisk mindset (growth mindset – at alle børn kan lære mere – og det samme gælder for de voksne). Det betyder at, der arbejdes anerkendende og vejledende for at alle omkring barnet får forståelse for betydningen af, at være sproglig rollemodel med et rigt og nuanceret godt dansk sprog.
- Være inspirator og være vejledende i det fysiske læringsmiljø for sprog/litteracy, herunder sikre at der anvendes materialer tilpasset barnets alder/nærmeste udviklingszone. Læringsbibliotekets viden, redskaber og metoder inddrages aktivt.
- Videns dele og formidle ny viden lokalt men også på tværs af området på fx oplæg på personalemøder og brug af Sprogmappe i Infoba skyen.
- Undervise det pædagogiske personale til at kunne sprogvurdere.
- Give sparring og vejledning på konkrete indsatser.
- Holde sig ajour indenfor sprogområdet og sikre at børn sprogvurderes efter gældende retningslinjer i samarbejde med ledelsen.
- Understøtte en god systematisk datainformeret kultur/evalueringskultur – hvor vi sammen fokuserer, vurderer og følger op på indsatserne med betydning for børnenes læringsmiljø.

Sprogpædagogerne deltager i læringsfællesskaber for sprog

Tre årlige sprognetwork målrettet:

- Sprogpædagoger i vuggestue (0-2-årige)
- Sprogpædagoger i børnehaven (3-5-årige).

Formålet for opdeling af sprognetwork er fokusering på den aldersgruppe som sprogpædagogen primært arbejder med. Sprogpædagogens ansvar er at facilitere og formidle ny viden blandt øvrige kollegaer, som arbejder med samme aldersgruppe.

I sprognetworket anvendes bl.a. kulturejser til områdets børnehuse, som metode til videndeling, sparring og inspiration til udvikling af pædagogiske læringsmiljøer som understøtter børns sproglige udvikling. Kulturejser på tværs af områder og kommuner er også en mulighed.

Alle sprogpædagoger deltager på den årlige temadag som faciliteres v. de kommunale sprogkonsulenter Lene Maagøe og Sanne Kaarslev Dam.

Børnehusledere sikrer at medarbejdere deltager i centraludmeldte kompetenceudviklingsforløb, efter behov.

Læringsfællesskab for sprog faciliteres af børnehusleder Maj-Britt Jørgensen – Månehuset og områdeleder Sisse Salomon Dohrmann.

Områdeinstitution Bagsværd styrker alle børns sproglige udvikling,

- gennem understøttelse af det sproglige læringsmiljø,
- ved kompetenceudvikling af det pædagogiske personale,
- ved styrkelse af det tværfagligt samarbejde
- herunder også styrke forældresamarbejdet og indsatsen ”Fælles ansvar for barnets læring”.

Gladsaxe Kommune
Områdeinstitution Bagsværd
Kildebakken 22
2860 Søborg

GLADSAXESTRATEGIEN
Bæredygtig vækst og velfærd